

Motion till riksdagen

1989/90:Bo17

av Erling Bager m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1988/89:154 om en
ny regional statlig förvaltning

I denna motion, med anledning av regeringens proposition 1988/89:154 om en ny regional statlig förvaltning, avser folkpartiet att klargöra sina synpunkter under sex rubriker. Nämligen, (1) relationerna mellan stat och kommun, (2) relationerna mellan länsstyrelserna och de centrala ämbetsverken, (3) de nya länsstyrelsernas uppgifter, (4) de obligatoriska nämnderna, (5) hur styrorganen skall utses och slutligen (6) juridisk kompetens.

Relationerna mellan stat och kommun

Regeringens proposition om en ny regional statlig förvaltning grundar sig huvudsakligen på försöksverksamheten med en samordnad länsförvaltning som pågår i Norrbottens län. Regeringen har inte närmare analyserat ansvarsfördelningen mellan statlig respektive kommunal verksamhet i samband med detta reformarbete. Utgångspunkten har helt enkelt varit att det som i dag utförs av staten även i framtiden skall ges ett statligt huvudmannaskap. Det hade varit naturligt att i detta sammanhang få en entydig målbeskrivning angående ansvarsfördelningen mellan statliga respektive kommunala uppgifter.

Relationerna mellan länsstyrelserna och de centrala ämbetsverken

Länsstyrelserna och de centrala ämbetsverken lyder direkt under regeringen. Länsnämnderna, som nu föreslås bli inkorporerade i länsstyrelserna, har tidigare haft de centrala verken som överordnat organ. De olika sakområdena inom de nya länsstyrelserna förefaller därmed få en oklar organisatorisk hemvist och bli föremål för dubbelkommando. Denna oklarhet kan leda till ineffektivitet, vilket strider emot reformens grundläggande syfte om en effektivisering via förbättrad samordning. Även för kommunerna inom länet kan denna förmodade oklarhet skapa osäkerhet och förvirring.

De centrala myndigheterna har under senare tid fått allt större betydelse beträffande uppföljning och utvärdering av de nationella målens genomslag och effekter. Det oklara förhållandet mellan de nya länsstyrelserna och de centrala verken kan försvåra möjligheten att nå de nationella målen inom sakområdena. Denna oklarhet måste ges en speciell uppmärksamhet i det fortsatta reformarbetet, eventuellt bör frågan lösas med klara instruktioner.

De nya länsstyrelserna

Ett av målen för förändringen av länsstyrelserna är att skapa ett slagkraftigt instrument för regional samordning. Det måste därför förhindras att sektorsintressen utvecklas i motstridiga riktningar och därmed omöjliggör en samlad planering.

I propositionen föreslås att ett antal länsnämnder inordnas i länsstyrelsen, nämligen länsvägnämnden, länskolnämnden, lantbruksnämnden, den nuvarande länsstyrelsen samt i förekommande fall fiskefrågor.

I propositionen föreslås att fiskenämnden bör ingå i den nya länsstyrelsen. Sedan propositionen avlämnats har emellertid utredningsmannen om översyn av fiskeprisregleringen avlämnat sitt förslag, som även berör fiskenämnderna. Förslaget innebär att fiskenämnderna i sin helhet upphör redan nästa år. Fiskenämnderna bör avvecklas först den 1 juli 1991 i samband med införandet av den nya regionala statliga förvaltningen. Fiskenämndernas regionala resurser, främst fiskerikonsulenterna, bör då samtidigt överföras till den nya regionala statliga förvaltningen för att därigenom tillföra den nya länsstyrelsen en kompetens på det – inte minst från miljösynpunkt – viktiga fiskevårdsområdet.

Arbetsmarknadsfrågorna lämnas dock utanför den föreslagna samordningen. Arbetsmarknadsfrågorna har en mycket central betydelse för den regionala planeringen och samordningen. Det är därför inkonsekvent att länsarbetsnämnden i sin helhet lämnats utanför. Målsättningen bör vara att inlemma de planeringsfrågor som rör sysselsättningsutvecklingen i de nya länsstyrelsernas verksamhet. Arbetsförmedlingsverksamheten kan därefter ges en mer lokal förankring i arbetsförmedlingsnämnderna.

Beträffande länsbostadsnämnderna föreslås att det som rör de kommunala bostadsförsörjningsprogrammen och annan samhällsplanering i framtiden skall utföras inom de nya länsstyrelserna. Var länsbostadsnämndens kvarvarande uppgifter skall hanteras bör studeras i det fortsatta förändringsarbetet.

Länskolnämndernas uppgifter skall enligt förslaget över till de nya länsstyrelserna. Länsstyrelsen skall i samband med reformen även ges en roll inom högskoleutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. Det är viktigt att länsstyrelsens resurser och intresse inte styrs från den obligatoriska utbildningen mot den frivilliga.

De obligatoriska nämnderna

Vid sidan av länsstyrelsens styrelse föreslås att det inrättas fem obligatoriska nämnder: utbildningsnämnd, nämnd för fysisk planering, lantbruksnämnd, kommunikationsnämnd och miljöskyddsnämnd. I de tre nordligaste länen föreslås också en rennäringsnämnd.

I flera av länen är förhållandena av den art att det är motiverat att skapa andra lösningar än de fem föreslagna nämnderna. Det talas i propositionen vidare om att tillåta inrättandet av beredningsgrupper och rådgivande organ.

Mot bakgrund av de stora variationerna mellan länen är det opraktiskt att först besluta om ett antal obligatoriska nämnder och därefter bli tvungen att tillåta en del undantag. Förutsättningarna och traditionerna varierar starkt

mellan länen, vilket även påverkar effektiviteten i den av regeringen föreslagna nämndorganisationen. I några län fungerar den säkert bra, i andra mindre bra.

För att beslutsorganisationen skall bli så effektiv och ändamålsenlig som möjligt bör länsstyrelserna ges frihet att själva besluta om den. Några länsstyrelser finner det kanske riktigt att inrätta en nämndorganisation enligt propositionens modell. Andra väljer att istället för den ytterligare beslutsnivån inrätta ett antal råd och beredningsgrupper.

Hur styrorganen skall utses

Regeringen föreslår att de fem obligatoriska nämnderna till hälften skall utses av regeringen och till hälften av landstinget. Detta förslag går emot utredningens förslag som förordade att samtliga ledamöter skulle utses av landstinget. ●Rdförändreskapet föreslås i båda fallen innehåsa av landshövdingen.

Eftersom folkpartiet yrkar avslag på en obligatorisk nämndorganisation bör länsstyrelserna själva ges förtroendet att avgöra hur besluts- och beredningsorganisationen skall utformas. Därför bör även länsstyrelserna själva välja ledamöter till de organ som de väljer att inrätta.

Juridisk kompetens

Inom länsstyrelserna handläggs många frågor som kräver kvalificerad juridisk kompetens. tillståndsprövning och besvärssärenden är de främsta exemplen. Inom varje länsstyrelse bör det därför finnas en enhet som samlar på sig betydande erfarenhet och kompetens inom det juridiska området, vanligen benämnd förvaltningsenhet. Varje länsstyrelse bör även tillförsäkras kompetens genom att även det juridiska området ges en länsexpert.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en tydligare ansvarsfördelning mellan de statliga och kommunala huvudmännen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den oklara ansvarsfördelningen mellan de nya länsstyrelserna och de centrala ämbetsverken,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om länsarbetsnämnderna,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att ytterligare se över länsbostadsnämndernas kvarvarande uppgifter,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fiskefrågorna i samband med reformgenomförandet bör ingå i de nya länsstyrelserna,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildningsfrågorna,
7. att riksdagen med avslag på propositionen i denna del som sin

mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om flexibilitet i länsstyrelsernas beslutsorgan.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att länsstyrelsen själv bör ges rätt att besluta om den interna beslutsorganisationen och att tillsätta ledamöterna i de nämnder eller beredningsorgan som den beslutat att inrätta.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av juridisk kompetens vid länsstyrelserna.

Mot. 1989/90
Bo17

Stockholm den 4 oktober 1989

Erling Bager (fp)

Siw Persson (fp)

Leif Olsson (fp)

Ingrid Hasselström Nyvall (fp)